

Dnr KS 2019/355

§ 222 Remiss: Slutbetänkandet - Förbättrat skydd för totalförsvaret (SOU 2019:34)

Sammanfattning

Haninge kommun har beretts möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Förbättrat skydd för totalförsvaret (SOU 2019:34).

Förvaltningens synpunkter

Haninge kommun är remissinstans på slutbetänkandet Förbättrat skydd för totalförsvaret. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av slutbetänkandet och ställer sig bakom ett kontrollsystem som säkrar att totalförsvarets krav och intressen beaktas. Inom kommunens geografiska område finns militäranläggningarna Berga och Muskö, där den senare är utpekad som skyddsvärt geografiskt område enligt 3 § i den av utredningen föreslagna förordningen om överlåtelse och upplåtelse av egendom av väsentligt intresse för totalförsvaret.

Sammanfattningsvis anser kommunstyrelseförvaltningen att ett förbättrat skydd av totalförsvaret kräver en ordnad kommunikation och samverkan för att tillgodose både försvarets och den enskilda kommunens intressen på lokal nivå. Detta behöver ske med förståelse för kommuners utvecklings- och exploateringsbehov, vilket kan komma att stå i kontrast till föreslagna regleringar med restriktioner avseende överlåtelse, upplåtelse och avveckling av vissa objekt. Vidare bör möjligheten till ekonomisk ersättning för berörda kommuner ses över.

Kommunikation och samverkan

I avsnitt 6.2 och 6.3 föreslås att det är kommunen som antingen med stöd av kommunallagen (2017:725) eller lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska beakta totalförsvarets krav.

Förslaget kan uppfattas som ett ensidigt kommunalt ansvar för uppgiften, med risk för att ett helhetsperspektiv med syfte att tillgodose totalförsvarets krav försvåras. För att ge en enskild kommun bättre förutsättningar att beakta totalförsvarets krav samt

för att förstå behov på kort och lång sikt bör en ordnad samverkansform inrättas, som utgår från en ömsesidig dialog mellan enskild kommun och aktuell militärregion. Förvaltningen anser att förslaget därför bör ha en inriktning om att samverka på lokal nivå ska ske systematiskt mellan kommun och militärregion, där båda parter har ett ömsesidigt ansvar för genomförandet av uppgiften.

Egendomsrätt samt finansieringsprincipen

Av avsnitt 14.13.2 framgår att inskränkningar i egendomsrätten kan ske även i förhållande till kommuners överlåtelse, upplåtelse eller avveckling av objekt. Vid ett formellt förbud föreslås att en kommunal ägare till ett objekt inte ska ha rätt till ersättning.

Kommunstyrelseförvaltningen ser positivt på att en proportionalitetsavvägning ska göras i varje enskilt fall. Förvaltningen delar dock inte slutbetänkandets uppfattning om att det kommunala ansvaret och incitamentet att värna totalförsvarsfrågor motiverar en reglering som gör att kommunala ägare till objekt inte har rätt till ersättning vid förbud till överlåtelse, upplåtelse eller avveckling. Detta särskilt då slutbetänkandet, i avsnitt 14.17.3, anför att den kommunala finansieringsprincipen inte aktualiseras. Förvaltningen instämmer här med betänkandet om att enskilda kommuner kan komma att träffas av regleringen i högre grad än andra. Av detta skäl bör en avvägning av effekten av dessa båda regleringar för berörda kommuner ses över.

Den kommunala självstyrelsen

Slutbetänkandets förslag innebär att kommuner blir skyldiga att samråda om vissa överlåtelse, upplåtelse och avvecklingar samt att dessa kan villkoras eller förbjudas av granskningsmyndighet.

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i slutbetänkandets bedömning om att detta utgör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen, men att denna kan vara godtagbar då den syftar till att skydda viktiga totalförsvarsintressen på nationell nivå. Förvaltningen vill dock, som anförts ovan, betona vikten av en gemensam samverkan på lokal nivå under ömsesidigt ansvar.

Underlag för beslut

- Förbättrat skydd för totalförsvaret (SOU 2019:34)

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2019/06/sou-201934/>

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Expedieras: Akt, Försvarsdepartementet (dnr Fö2019/00661/RS)

För kännedom: Kansliavdelningen